

OBSAH

<i>Předmluva</i>	9
------------------------	---

I. ÚVODNÍ ČÁST

Kronika Václava Preinheltra v kontextu venkovského kronikářství 18. a 19. století se zaměřením na oblast Rakovnicka	13
Interpretační přístupy.....	13
Zápisy ve farních a obecních kronikách na Rakovnicku.....	16
Václav Preinheltra a jeho novostrašecká kronika.....	21
Situace na Křivoklátsku a v městě Novém Strašecí v závěru 18. a v první třetině 19. století	31
Křivoklátské panství Fürstenberků.....	32
Nové Strašecí v době Václava Preinheltra.....	36
Ediční poznámka	55

II. EDICE

Novostrašecká kronika Václava Preinheltra z let 1801–1834	61
Rodopisy.....	195
Preinheltrův Registřík.....	201
Dva opisy z Direktáře Václava Preinheltra ve farní kronice Nového Strašecí	213
Fragment mšecké kroniky z přelomu 18. a 19. století	215
Zápisky Jana Františka Schwarze ve farní kronice Lán	225
SLOVNÍK CIZÍCH, ZASTARALÝCH A MÉNĚ OBVYKLÝCH VÝRAZŮ	233
POUŽITÉ MÍRY A VÁHY	238
JMENNÝ REJSTŘÍK	239
MÍSTNÍ REJSTŘÍKY	242
PRAMENY A LITERATURA	246
SEZNAM ZKRATEK	249
SUMMARY	250

Předmluva

Knižka, která se váženému čtenáři dostala právě do rukou, se pokouší věrohodně zprostředkovat autentický text novostrašeckého písmáka, učitele Václava Preinheltra. Jeho kronika je cenným pramenem pro poznání dějin města i širšího regionu a výmluvným dokladem myšlení a rozhledu maloměstského intelektuála v době, kdy Evropou hýbaly napoleonské války. Preinheltrovu práci jsem se pokusil podat v kontextu obdobných vyprávěcích pramenů, navíc s úvodními studiemi, které by měly čtenáře uvést do problematiky lidového kronikářství v obecné i regionální rovině a také mu přiblížit situaci Nového Strašecí a Křivoklátska v první třetině 19. století.

Preinheltrovu kroniku jsem před časem našel v neuspořádaném fondu města Nového Strašecí ve Státním okresním archivu v Rakovníku. Ze zájmu jsem ji opsal do elektronické podoby a postupně začal shromažďovat informace o okolnostech jejího vzniku i o samotném autorovi. V novostrašeckém muzeu se mi později dostal do rukou upravený opis kroniky z počátku 20. století, který byl známý a několikrát v minulosti použitý různými vlastivědnými pracovníky. Nejedná se tak o pramen zcela nový, i když podrobněji se jím nikdo dosud nezabýval a také samotný originál Preinheltra textu nebyl zatím využit.

Jakým způsobem se kronika dostala do rakovnického okresního archivu, již přesně nezjistíme. Po Preinheltrově smrti v roce 1834 ji převzal autorův syn Arnošt a později přešla do držení rodiny Svobody, která byla s rodinou kronikáře v příbuzenském vztahu. Jak se dozvídáme z uvedeného opisu a od historika F. Vacka, v roce 1913 se kronika nacházela v majetku Antonína Svobody, který ji patrně předal do místní měšťanské školy, jež ji posléze odevzdala do novostrašeckého muzea. Odtud byla ve druhé polovině 20. století řada písemností, především z fondu města N. Strašecí, převedena do okresního archivu. Poslední nález a následná prohlídka originálu odhalily jeho špatný stav, a kronika tedy prošla v roce 2002 celkovým zrestaurováním ve Státním oblastním archivu v Praze. Podařilo se tak znovuobjevit a vynést na světlo jedinečný vyprávěcí pramen vztahující se k dějinám města.

Můj opis Preinheltrovy kroniky ležel v počítači delší dobu, i když jsem se občas k němu vracel s myšlenkou na dotažení celé záležitosti do publikované podoby. Impulz přišel v květnu 2007, kdy město Nové Strašecí projevilo zájem o vydání publikace, která by se vztahovala k jeho dějinám. Má nabídka na vydání právě této kroniky byla vyslyšena a já jsem se mohl ve druhé polovině minulého roku ponořit do ediční práce a prožít s Václavem Preinheltem mnoho zajímavých a někdy také úporných chvil. Výsledek našeho společného díla předkládám laskavému čtenáři k posouzení.

Sluší se na tomto místě poděkovat dalším osobám, které měly na vzniku této práce svůj podíl. Na prvním místě to je Marcela Černá z Městského úřadu v N. Strašecí, která celou záležitost s vydáním kroniky uvedla do chodu a bez jejíž neúnavné energie a organizátorského úsilí by práce v této podobě, navíc v relativně krátkém čase stěží vyšla. Dále děkuji JUDr. Jiřímu Tláskalovi, tajemníkovi jmenovaného úřadu, který projevila ze strany města o kroniku zájem a prosadil její vydání a finanční zajištění. Za odbornou pomoc, jazykové korektury a mnohé další rady pak děkuji historikovi PhDr. Bohdanu Zilynskému a profesoru novostrašeckého gymnázia PaedDr. Václavu Vodvářkovi. Oba pánové celou práci přečetli a opatřili ji mnohými připomínkami, které jsem se pak snažil do textu zapracovat. Veškeré chyby a nedostatky předkládané edice tak padají na mou hlavu. Další cenné konzultace mi poskytla ing. arch. Eva Volfová a jiní znalci, které uvádím na příslušných místech v poznámkovém aparátu. Děkuji také kolegům ze Státního okresního archivu a z Muzea TGM v Rakovníku především za pořízení a poskytnutí obrazového doprovodného materiálu.

Jan Černý
Nový rok 2008